

31997L0080

20.1.1998

JURNALUL OFICIAL AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE

L 14/6

DIRECTIVA 97/80/CE A CONSILIULUI
din 15 decembrie 1997
privind sarcina probei în cazurile de discriminare pe motive de sex

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Acordul privind politica socială, anexat la Protocolul nr. 14 privind politica socială, anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene, și, în special, articolul 2 alineatul (2) al acestuia,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽²⁾,

în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 189c din tratat, în cooperare cu Parlamentul European ⁽³⁾,

(1) întrucât, pe baza Protocolului privind politica socială, anexat tratatului, statele membre, cu excepția Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (denumite în continuare „statele membre”), care doresc să aplice Carta socială din 1989, au încheiat un acord cu privire la politica socială;

(2) întrucât Carta comunitară privind drepturile sociale fundamentale ale lucrătorilor recunoaște importanța combaterii tuturor formelor de discriminare, inclusiv discriminarea pe motive de sex, culoarea pielii, rasă, opinii și credințe;

(3) întrucât punctul 16 din Carta comunitară privind drepturile sociale fundamentale ale lucrătorilor referitor la egalitatea de tratament între bărbați și femei prevede, între altele, că „trebuie intensificate acțiunile pentru garantarea punerii în aplicare a principiului egalității bărbaților și femeilor în ceea ce privește, în special, accesul la încadrare în muncă, remunerarea, condițiile de muncă, protecția socială, învățământul, formarea profesională și dezvoltarea carierei”;

(4) întrucât, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Acordul privind politica socială, Comisia s-a consultat cu partenerii sociali la nivel comunitar asupra orientării posibile a unei acțiuni comunitare cu privire la sarcina probei în cazurile de discriminare pe motive de sex;

(5) întrucât Comisia, considerând după aceste consultări că este de dorit o acțiune comunitară, s-a consultat din nou cu partenerii sociali asupra conținutului propunerii avute în vedere în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din acordul menționat; întrucât aceștia și-au transmis opiniile Comisiei;

(6) întrucât, după cea de-a doua rundă de consultări, partenerii sociali nu au informat Comisia asupra dorinței acestora de a iniția procesul care putea duce la încheierea unui acord, după cum se prevede la articolul 4 din acordul menționat;

(7) întrucât, în conformitate cu articolul 1 din acord, Comunitatea și statele membre au ca obiectiv, între altele, îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă; întrucât aplicarea efectivă a principiului egalității de tratament între bărbați și femei poate contribui la atingerea acestui obiectiv;

(8) întrucât principiul egalității de tratament a fost enunțat la articolul 119 din tratat și în Directiva 75/117/CEE a Consiliului din 10 februarie 1975 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la aplicarea principiului egalității de remunerare între lucrătorii de sex masculin și lucrătorii de sex feminin ⁽⁴⁾ și în Directiva 76/207/CEE a Consiliului din 9 februarie 1976 privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește accesul la încadrarea în muncă, la formarea și promovarea profesională și condițiile de muncă ⁽⁵⁾;

(9) întrucât Directiva 92/85/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, al celor care au născut de curând sau care alăptează ⁽⁶⁾ contribuie, de asemenea, la punerea eficientă în aplicare a principiului egalității de tratament între bărbați și femei; întrucât directiva menționată nu trebuie să aducă atingerea directivelor menționate anterior cu privire la egalitatea de tratament; întrucât, în consecință, este necesar ca lucrătoarele vizate de respectiva directivă să beneficieze, în aceleași condiții, de adaptarea regulilor privind sarcina probei;

⁽¹⁾ JO C 332, 7.11.1996, p. 11 și JO C 185, 18.6.1997, p. 21.

⁽²⁾ JO C 133, 28.4.1997, p. 34.

⁽³⁾ Avizul Parlamentului European din 10 aprilie 1997 (JO C 132, 28.4.1997, p. 215), Poziția comună a Consiliului din 24 iulie 1997 (JO C 307, 8.10.1997, p. 6) și Decizia Parlamentului European din 6 noiembrie 1997 (JO C 358, 24.11.1997).

⁽⁴⁾ JO L 45, 19.2.1975, p. 19.

⁽⁵⁾ JO L 39, 14.2.1976, p. 40.

⁽⁶⁾ JO L 348, 28.11.1992, p. 1.

- (10) întrucât Directiva 96/34/CE a Consiliului din 3 iunie 1996 privind acordul-cadru referitor la concediul pentru creșterea copilului încheiat de UNICE, CEIP și CES ⁽¹⁾ se bazează, de asemenea, pe principiul egalității de tratament între bărbați și femei;
- (11) întrucât referințele la „procedura judiciară” și la „instanță” vizează mecanisme prin care diferendele pot fi supuse examinării și soluționării de către autorități independente care pot pronunța hotărâri cu caracter obligatoriu pentru părțile în litigiu;
- (12) întrucât expresia „proceduri necontencioase” desemnează în special proceduri precum concilierea și medierea;
- (13) întrucât stabilirea faptelor care permit prezumarea discriminării directe sau indirecte cade în sarcina instanței judecătorești naționale sau a altei instanțe competente, în conformitate cu dreptul intern și cu practicile naționale;
- (14) întrucât este de datoria statelor membre să prevadă, în orice stadiu al procedurii, un regim probatoriu mai favorabil reclamantului;
- (15) întrucât este necesar să se ia în considerare caracteristicile sistemelor juridice din anumite state membre, între altele, dacă se ajunge la concluzia că există discriminare în cazul în care pârâtul nu reușește să convingă instanța de judecată sau autoritatea competentă că nu s-a încălcat principiul egalității de tratament;
- (16) întrucât statele membre nu sunt obligate să aplice regulile cu privire la sarcina probei procedurilor în care stabilirea faptelor cade în sarcina instanței judecătorești sau a organului competent; întrucât aceste proceduri sunt cele în care reclamantul nu trebuie să dovedească faptele a căror stabilire cade în sarcina instanței judecătorești sau a organului competent;
- (17) întrucât reclamantii pot fi lipsiți de orice mijloc eficient prin care să obțină respectarea principiului egalității de tratament în fața instanței judecătorești naționale dacă efectul prezentării probei unei discriminări aparente nu este obligarea pârâtului să dovedească faptul că practica sa nu este în realitate discriminatorie;
- (18) întrucât Curtea de Justiție a Comunităților Europene a decis, în consecință, că regulile cu privire la sarcina probei trebuie adaptate în cazul unei presupuse discriminări și că, pentru ca principiul egalității de tratament să fie aplicat în mod eficient, sarcina probei trebuie să revină pârâtului în cazul în care se probează o astfel de discriminare;
- (19) întrucât proba discriminării este cu atât mai dificil de realizat atunci când discriminarea este indirectă; întrucât este, în consecință, important să se definească discriminarea indirectă;
- (20) întrucât obiectivul unei adaptări corespunzătoare a regulilor cu privire la sarcina probei nu a fost atins în mod satisfăcător în toate statele membre și, în conformitate cu principiul subsidiarității enunțat la articolul 3b din tratat și cu principiul proporționalității, acest obiectiv trebuie atins la nivel comunitar; întrucât prezenta directivă se limitează la acțiunile minime impuse și nu excede ceea ce este necesar în acest scop,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Obiectivul

Obiectivul prezentei directive este de a garanta o mai mare eficiență a măsurilor adoptate de statele membre pentru punerea în aplicare a principiului egalității de tratament, pentru a permite tuturor persoanelor care se consideră lezate prin neaplicarea în raport cu ele a principiului egalității de tratament să urmărească valorificarea drepturilor lor pe cale judiciară, după ce au recurs, eventual, la alte autorități competente.

Articolul 2

Definiții

(1) În sensul prezentei directive, principiul egalității de tratament presupune inexistența oricărei discriminări pe motive de sex, fie ea directă sau indirectă.

(2) În sensul principiului egalității de tratament menționat la alineatul (1), există o discriminare indirectă în cazul în care o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutră dezavantajează o proporție semnificativ mai ridicată de persoane de un anumit sex, cu excepția cazului în care acea dispoziție, criteriu sau practică este adecvată și necesară și poate fi justificată de factori obiectivi care nu au legătură cu sexul.

Articolul 3

Domeniu de aplicare

(1) Prezenta directivă se aplică:

(a) situațiilor reglementate de articolul 119 din tratat și de directivele 75/117/CEE, 76/207/CEE și, în măsura în care există discriminare pe motive de sex, 92/85/CEE și 96/34/CE;

⁽¹⁾ JO L 145, 19.6.1996, p. 4.

(b) oricărei proceduri civile sau administrative privind sectorul public sau sectorul privat care prevăd căi de atac conform legislației naționale pentru aplicarea dispozițiilor menționate la litera (a), cu excepția procedurilor necontencioase de natură voluntară sau a celor prevăzute de legislația națională.

(2) Prezenta directivă nu se aplică procedurilor penale, cu excepția cazurilor în care statele membre decid altfel.

Articolul 4

Sarcina probei

(1) Statele membre iau măsurile necesare, în conformitate cu sistemele lor judiciare, pentru ca, în cazurile în care persoanele care se consideră nedreptățite prin nerespectarea principiului egalității de tratament demonstrează, în fața unei instanțe judecătorești sau a altui organ competent, fapte pe baza cărora se poate prezuma existența unei discriminări directe sau indirecte, pârâtul să aibă obligația de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament.

(2) Prezenta directivă nu împiedică statele membre să impună un regim probatoriu mai favorabil reclamantului.

(3) Statele membre pot să nu aplice alineatul (1) procedurilor în cadrul cărora stabilirea faptelor este obligația instanței sau a organismului competent.

Articolul 5

Informarea

Statele membre se asigură că măsurile adoptate în temeiul prezentei directive, împreună cu dispozițiile deja în vigoare, sunt aduse la cunoștința tuturor persoanelor implicate prin toate mijloacele adecvate.

Articolul 6

Menținerea nivelului de protecție

Punerea în practică a prezentei directive nu constituie în nici un caz un motiv suficient pentru o reducere a nivelului general de

protecție a lucrătorilor în domeniile în care se aplică prezenta directivă, fără a aduce atingere dreptului statelor membre de a adopta, în funcție de evoluția situației, acte cu putere de lege și acte administrative care să difere de cele în vigoare la data notificării prezentei directive, cu condiția respectării cerințelor minime prevăzute de prezenta directivă.

Articolul 7

Punerea în aplicare

Statele membre adoptă actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la data de 1 ianuarie 2001. Statele membre informează de îndată Comisia în acest sens.

Atunci când statele membre adoptă dispozițiile prevăzute la alineatul (1), ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Statele membre aduc la cunoștința Comisiei, în termen de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentei directive, toate informațiile necesare Comisiei pentru a redacta un raport cu privire la aplicarea prezentei directive, care va fi înaintat Parlamentului European și Consiliului.

Articolul 8

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 15 decembrie 1997.

Pentru Consiliu

Președintele

J.-C. JUNCKER